

вятъ нищо за тѣхното западно разширене въ сръбскитѣ земи: Косово и Нови-Пазаръ¹⁾.

Когато Нишъ попада подъ сърбитѣ, той е билъ сан-жакъ, съставенъ отъ петъ кази: нишка лесковска, прекупленска, куршумлийска и вранска²⁾. Епархията му брояла 25,000 вѣнчила или около 125,000 души българи³⁾. Какъ е гледало на неговото население сръбското правителство — като на българско или като на сръбско — се вижда добръ отъ договора, сключенъ при прѣдаване крѣпостъта прѣзъ вечеръта на 29 декември 1878 г. между Лешанина, отъ една страна, и между Халилъ и Рашидъ паша, отъ друга. Въ т. 4 на този договоръ се казва дословно слѣдното: „на ония отъ гражданитѣ, които искатъ да се изселятъ, ще се позволява, като ще имъ се правятъ и улеснения“⁴⁾. А нѣма защо да става дума въ единъ подобенъ договоръ за изселване на население, щомъ побѣдителната армия е отишла да го освобождава, но не да го заробва. Друго неволно признание за българския характеръ на града намираме и въ прокудата на Викторъ прѣзъ 1883 година, извършена въ прѣки неговото сръбофилство и голѣмата му заслуга — волна или неволна, безразлично — спрѣмо сръбската кауза въ Нишъ. И прокуждатъ го „због непокоряваща познатим црквеним законима“⁵⁾ прѣзъ 1883 год., за да бжде замѣстенъ отъ чистъ сърбинъ, Нестора.

Слѣдъ крѣвопролитни боеве, Нишъ отново стана български, освободенъ отъ храброто ни войнство, на 23 октомври 1915 год. въ 3 часа слѣдъ обѣдъ.

¹⁾ Иширковъ, Западнитѣ краища и пр., стр. СХІІІ.

²⁾ Матеріали для изученія Болгаріи. Часть вторая, выпускъ III, Букурещъ 1877, стр. 5.

³⁾ Тамъ, стр. 10.

⁴⁾ Освоєне града Ниша. Сп. „Српска зора“, г. III, бр. 1, стр. 20—21. Сѣщо — „Ратъ Србије са Турскомъ за ослобођење и независностъ 1877—78“, у Београду 1879 г., стр. 49.

⁵⁾ Миличевић, стр. 35.